

A Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.249/2004/3.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla az MTT Magyar Telefonkönyv Kiadó Kft. (Budaörs) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, Hivatkozási szám: Vj-107/2001.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2004. évi szeptember hó 1. napján kelt 13.K.31.208/2004/4. számú ítélete ellen az alperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2005. évi május hó 25. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (azaz húszezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékhivatal külön felhívására - 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével az alperes határozatát hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra kötelezte.

Az irányadó tényállás szerint az 1990-es évek közepe óta telefonkönyveket megjelentető GTE Jelov Pages Kiadó Magyarország Kft. (a továbbiakban: Kft.) vezetősége 2000. év őszén elhatározta, hogy országos szakmai telefonkönyvet fog megjelentetni, mivel addig csak megyei, regionális szinten készültek szakmai telefonkönyvek. A Kft. előbb vállalkozásokat keresett meg felmérve érdeklődésüket, majd egy prospektust készített, fedőlapján a jövődő

kiadvány nevével: Fehér Lapok 2001. évi országos telefonkönyv, és néhány oldalának bemutatásával a vállalkozások adataival és hirdetéseivel. A prospektus tartalmazta azt a mondatot, hogy „nincs többé szükség megyei telefonkönyvekre”, és mellette néhány könyv X jellel áthúzott ábráját, magyarázattal is szolgálva a mondat értelmezéséhez. E szerint a megyei telefonkönyvekre azért nincs szükség, mert egy könyvben megtalálhatók lesznek az ország cégei, vállalkozásai, intézményei. A prospektus lakossági fogyasztókhöz nem került, ahogyan a tervezett kötet bemutató példányai sem, amelyeket az ügynökök szervezésük során használtak, és mintaként vitték az ország vállalkozói felé. A bemutató kötet fedőlapján a név azzal a kiegészítéssel szerepelt, hogy „első országos telefonkönyv”, és a kötet belső oldalán X-szel áthúzott könyvabrák kíséretében megismétlődött a „nincs többé szükség a megyei telefonkönyvekre” állítás, most már minden magyarázat nélkül.

Az alperes bejelentésre versenyfelügyeleti eljárást kezdeményezett a Kft, ellen, mert vélelmezte, hogy „az első országos telefonkönyv”, valamint a „nincs többé szükség megyei telefonkönyvekre” állítások alkalmasak a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (a továbbiakban: Tpv.) a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását tiltó 8.§-ának /1/ bekezdése megsértésére. A vizsgálati jelentés a jogsértést megállapíthatónak tartotta, mert a Fehér Lapok minőségbeli elsősége a telefonkönyvek piacán nem igazolható, másrészt, a Fehér Lapok a versenytárs megyei telefonkönyveiben lévő névsorhoz képest csak korlátozott választékot tud nyújtani az előfizetők engedélye alapján, és így a „nincs többé szükség” megfogalmazás a hirdetőik számára megtévesztő lehet.

A Fehér Lapok tervezett őszi kiadását megelőzően, 2001. év márciusában megjelent a piacon a Kft. versenytársának országos szakmai telefonkönyve.

Az alperes a 2001. szeptember 20. napján kelt Vj-107/2001/18. számú határozatában megállapította, hogy alkalmas a fogyasztók megtévesztésére az, hogy a Kft. a Fehér Lapok elnevezésű jövőbeni kiadványát „első országos telefonkönyv”-ként hirdette. Ezért e magatartás továbbfolytatását - bírság kiszabását mellőzve - megtiltotta, ezt meghaladóan pedig az eljárást megszüntette. Az alperes megítélése szerint, bár a Kft. tervezett kiadványa nincs a piacon, de a 2000. év ősze óta tartó szervezés a piacra lépés része. A prospektus és a bemutató példány eszközül szolgáltak ahhoz, hogy a Kft. megrendelő hirdetőköt szerezzon a majdani megjelenés érdekében. Ezért úgy tekinthető, hogy a Kft. tényleges piaci magatartást tanúsított a vállalkozások körében, akik számára a tervezett kiadvány árunak minősült. A Kft. ezért a szervezés során is köteles volt betartani a Tpv. előírásait.

Az alperes a vizsgálat által kifogásolt két kijelentést, mint szakmai telefonkönyvekre utaló állítást értékelte. Álláspontja szerint az „első” és az „országos” jelzőket együttesen kellett értelmezni, ahogyan azt a szöveg is tartalmazta. Ez az ígéret azonban nem volt betartható a Kft. részéről, mert a versenytársi termék időközben megjelent. Az alperes tehát az „első országos” telefonkönyv állítás tekintetében megállapította a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását, a kifogásolt magatartás csekély tárgyi súlya, és a Kft. beismerő tényelődása miatt azonban a bírság kiszabását mellőzte.

Az alperes megállapította azt is, hogy a Kft.-nek továbbá olyan országos kiadványt kell a jövőben megjelentetnie - ha versenyjogszerű magatartást kíván tanúsítani -, amely feleslegessé teszi a megyei szakmai telefonkönyvek használatát. Annak ismeretében, hogy a Kft. saját adatbázissal rendelkezik, ami könnyen továbbfejleszthető, továbbá mert a vállalkozások gazdasági érdeke az, hogy elérhetőségük ismertsége fokozódjon, nem tartotta megállapíthatónak, hogy a Kft. a jövőbeni kiadvány körében általa eleve nem teljesíthető célt tűzött volna ki. Megjelenés hiányában pedig nem tartotta indokoltnak az eljárást folytatni atekintetben - és ezért azt meg is szüntette -, hogy milyen széles választékú tartalmat fog majd nyújtania Fehér Lapok című kiadvány jövőbeni megjelenése esetén.

A felperes keresetében a határozat megváltoztatásával „a nincs többé szükség megyei telefonkönyvekre” állítás vonatkozásában is kérte a jogsértő magatartás megállapítását, továbbá a megállapított jogsértés tekintetében a Kft.-vel szemben bírság kiszabását, továbbá annak megállapítását is kérte, hogy a valótlan állítások megtévesztő reklámnak minősültek a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Grtv.) 7.§-ába ütközően. Arra hivatkozott, hogy a határozat több ellentmondást is tartalmaz, így az alperes a fogyasztó kifejezésen esetenként a lakossági fogyasztókat értette, míg a határozat bizonyos részeiben a hirdetésekért fizető vállalkozókat is. A kifogásolt „nincs többé szükség megyei telefonkönyvekre” reklámszöveg álláspontja szerint nem tartalmaz utalást arra, hogy itt valójában szakmai telefonkönyvről lenne szó. A Kft. kiadványaival a megyei telefonkönyvek soha nem lesznek helyettesíthetők, mivel a felperesi telefonkönyvekben nem csak az üzleti előfizetők adatai, hanem valamennyi egyéni előfizető adata is szerepel. A Kft. tehát egy eleve nem teljesíthető célt tűzött maga elé, amely vonatkozásában megtévesztette a fogyasztókat. A határozat csak a versenyjogi aspektus vonatkozásában hozott döntést, ugyanakkor a megtévesztő reklámkérdés körével egyáltalán nem foglalkozott.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartásával a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának /1/ bekezdése alapján a felülvizsgálni kért határozatot hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra kötelezte. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemi másodfokú elbírálásra nem tartotta alkalmasnak, ezért azt végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértéssel hozta meg ítéletét, mert a bíróságnak minden esetben vizsgálnia kell a közigazgatási eljárásban ügyfélként részt vett, avagy részt nem vett fél perindítási jogosultságát, illetve azt, hogy a fél a keresetben megjelölt jogszabálysértés vonatkozásában keresetőségi joggal rendelkezik-e. A perbeli esetben a felperes a közigazgatási eljárásban nem volt ügyfél, keresetlevelében a Pp. 121.§-ának /1/ és /2/ bekezdésében, és a Pp. 327.§-ának /1/ bekezdésében foglaltak ellenére perindítási jogosultsága kapcsán törvényes érdekelttségét nem jelölte meg. Az elsőfokú bíróság a Pp. 124.§-ában foglaltak ellenére elmulasztotta e kérdésben a felperes hiánypótlásra való felhívását, és anélkül döntött a perben, hogy érdemben vizsgálta volna a felperes perindítási, illetve keresetőségi jogosultságát. Emiatt a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte a Pp. 252.§-ának /2/ bekezdése alapján, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára azzal utasította, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak rövid határidő tűzése mellett intézkednie kell a hiányok pótlásáról (a felperest fel kell hívnia a perindítási, illetve keresetőségi joga igazolására), melynek elmaradása esetében a jogkövetkezményeket alkalmaznia kell, illetve érdemben kell vizsgálnia a felperes perindítási, illetve keresetőségi jogát. E körben pedig azt kell vizsgálni, hogy az alperes perbeli, más ügyfélre vonatkozó határozata tekintetében a felperes közvetlen és nyilvánvaló érdekelttsége kétségtelenül fennáll, vagy sem, és miért.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság kötelezte a felperest arra, hogy a perindításhoz fűződő közvetlen és nyilvánvaló érdekelttségéről nyilatkozzon. A felperes kifejtette, miszerint a Kft. versenysértő magatartása a közérdek sérelmén túlmenően közvetlenül és nyilvánvalóan sértette versenytársi érdekeit. Elismerte, hogy a közigazgatási eljárásban a Tpv. 52.§-a értelmében mint bejelentő nem minősült ügyfélnek, a Kft. versenysértő piaci magatartása

azonban versenytársi jogait nemcsak érintette, hanem sértette is, ezért a Pp. 327.§-a és az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 72.§-ának /1/ bekezdése megalapozza perindítási jogosultságát és keresetösségi jogát. A nyilatkozat beérkezését követő tárgyaláson a felek fenntartották az általuk a per során írásban és szóban előadottakat, további előadnivalójuk, indítványuk nem volt.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott és az alperes határozatát hatályon kívül helyező, az alperest új eljárásra kötelező ítéletének indokolása szerint a rendelkezésére álló adatok és nyilatkozatok alapján kétség kívül megállapítható volt a felperes perlési jogosultsága. A felperes és a Kft. ugyanazon piacnak - a telefonkönyvek piacának - résztvevői, így az adott piacon versenytársak. A Kft. kifogásolt piaci magatartása a felperes piaci helyzetére kihatott, amely körülmény alapján a felperesnek a Pp. 327.§-ának /1/ bekezdésén alapuló perindítási jogosultsága nem vitatható. Ezt követően az elsőfokú bíróság, idézve a Tpv. 8.§-ának /1/ bekezdését, /2/ bekezdés a) pontját, az Áe. 26.§-ának /1/ bekezdését, 43.§-ának /1/ bekezdés c) pontját megállapította, miszerint az alperes határozatában nem fejtette ki, hogy az „első országos telefonkönyv” reklámszöveg jogsértő volta mellett a jogsértés csekély súlyát milyen körülményekre alapította.

Az elsőfokú bíróság nem osztotta az alperes azon álláspontját, hogy a jövőben megjelenő kiadvánnyal kapcsolatban a „nincs többé szükség megyei telefonkönyvekre” állítás valótlansága nem állapítható meg. Jelen esetben a fogyasztókhoz, illetve a fogyasztók egy rétegéhez ténylegesen eljuttatott és általuk megismert kiadványról van szó, a kiadvány tartalma alapján az állítás megtévesztő, vagy valós volta eldönthető. Nem fogadta el azt az alperesi értelmezést sem, hogy a megyei telefonkönyvet szakmai telefonkönyvnek tekintette, mivel a vitatott állításban a szakmai jelző nem szerepelt. A vizsgálati jelentés is egyértelműen azt tartalmazta, hogy a megyei telefonkönyvnek a szakmai telefonkönyvekkel - részben eltérő adattartalmuk miatt - nem helyettesíthetők, ez a ténymegállapítás pedig önmagában is elegendő a kérdéses állítás valótlanná minősítéséhez. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy amennyiben a Grtv. 7.§-ának /1/ bekezdésébe ütköző magatartás miatt versenyfelügyeleti eljárás indokolt, arra a Tpv. szabályai az irányadóak, így - az alperesi előadásnak megfelelően - nincs szükség a reklámjogi rendelkezések felhívására. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes nem tett eleget az Áe. 26.§-ának /1/ bekezdésében és 43.§-ának /1/ bekezdés c) pontjában foglalt tényállás tisztázási és indokolási kötelezettségének, ezért határozata nélkülözötte a ténybeli és jogi megalapozottságot.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Lényegében fenntartotta a határozatában foglaltakat, illetve a per során általa előadottakat, vitatva egyben a felperes keresetőségi jogát is. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság korábbi döntéséhez képest azonosan határozott, ítélete szó szerint megegyezik az előző eljárás során meghozott ítéletével. Hangsúlyozta, hogy sem eljárásjogi, sem anyagi jogi jogszabálysértést nem követett el eljárása során, illetve határozatában.

A felperes az ítélet helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezése - az alábbiak szerint - alapos.

A Tpvt. 52.§-ának első fordulata akként rendelkezik, hogy e törvény alkalmazásában ügyfél az, akivel szemben hivatalból indult meg az eljárás. [A törvényhely második fordulata értelmében ügyfél a kérelmező (68.§), továbbá az, akire a kérelem vonatkozik. Kérelemre indul az eljárás a Tpvt. 18.§-ának /1/ bekezdésében meghatározott megállapítás, a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak a tilalom alól való (egyedi) mentesítése, a vállalkozások összefonódásának engedélyezése, az áremelés előzetes bejelentése, végezetül időtartam meghosszabbítás esetén. A Tpvt. 68.§-ában taxatívén felsorolt kérelemre indítható eljárások közé a perben felülvizsgált ügy nem tartozik.]

A hivatalbóli eljárások vagy a vizsgáló észlelése, vagy bejelentés alapján indulnak. A Tpvt. 69.§-ának /1/ bekezdése értelmében a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó, e törvénybe ütköző magatartás észlelése esetén a Gazdasági Versenyhivatalhoz címzett bejelentéssel élhet az, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti. A bejelentőt nem illetik meg az ügyfél jogai, és nem terhelik annak kötelességei. A bejelentés alapján a vizsgáló meghallgatást tart az érdekeltek közreműködésével, mely nem minősül vizsgálatnak, így a bejelentők nem ügyfelek. Mindezek folytán a perben felülvizsgált versenyügyben ügyfél a vizsgálat alá vont Kft. volt.

A Pp. 324.§-ának /1/ bekezdése szerint az I-XIV. fejezet rendelkezéseit a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perekben az e fejezetben (a XX fejezetben) foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A Pp. 327.§-ának /1/ bekezdése alapján a közigazgatási per indítására az jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érinti.

Az Áe. 3. §-ának /4/ bekezdése értelmében ügyfél az a magánszemély, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amelynek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti. Az ügyfél jogai megilletik azt a szervet, amelynek feladatkörét az ügy érinti. A Legfelsőbb Bíróság 2002. évi 717. számú elvi döntése rögzíti, hogy az Áe. 3.§-ának /4/ bekezdésben foglalt ügyféli jogálláshoz képest a Pp. 327.§-ának /1/ bekezdése eltérő feltételekkel biztosítja a perindítási jogosultságot, azt a felet is megilleti a keresetindítás joga, aki a közigazgatási eljárásban ügyfélként nem vett részt. A felperes az alperesi eljárásban ügyfélként nem vett részt, ezért vizsgálni kellett perindítási jogosultságát, továbbá kereshetőségi jogát.

A perindítási jogosultság a kereshetőségi jog feltétele, szükséges hozzá, hogy a fél jogát, vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érintse. A Legfelsőbb Bíróság a 2003. évi 911. számú elvi döntésében kimondta, hogy valakinek jogát vagy jogos érdekét az ügy akkor érinti, ha közvetlen érdekeltisége fűződik ahhoz, hogy az egyébként másra vonatkozó jogot és kötelezettséget a hatóság megállapítja-e és ha igen, milyen tartalommal. A Legfelsőbb Bíróság a BH 2001. 201. számú eseti döntésében ismételten hangsúlyozta, hogy a felperes perlési jogosultsággal nem rendelkezik, ha az ügy a jogát, törvényes érdekét közvetlenül nem érinti.

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának KK. 32. számú állásfoglalása abban a kérdésben ad iránymutatást, hogy a kereshetőségi jog hiányában mikor lehet már a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítani, illetve mely esetekben kell arról ítélettel döntenie. Így ha a közigazgatási határozat felülvizsgálatát kérő felperes törvényes érdekeltisége hiányzik, és az már a keresetlevél alapján megállapítható, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül kell elutasítani, ha azonban a felperes igényérvényesítési jogosultsága, kereshetőségi joga vitás, ebben az esetben a bíróságnak ítélettel kell döntenie a kereseti kérelem tárgyában. A perben tárgyalást követően érdemben kellett döntenie a felperes kereshetőségi jogáról.

Az alperes két kifogásolt kijelentést minősített. Mivel a Kft. a telefonkönyvét, amelyet „első országos telefonkönyv”-ként hirdetett még nem adta ki akkor, amikor versenytársának az országos szakmai telefonkönyve már megjelent, az alperes a Kft. magatartását fogyasztók megtévesztésére alkalmasnak minősítette. A felperesnek a jelen perben a „nincs többé szükség megyei telefonkönyvekre” állítás tárgyában az eljárást megszüntető alperesi döntés, továbbá a megállapított jogsértés körében a Kft.-vel szemben a bíróság kiszabásának mellőzése tekintetében keresettel támadott alperesi rendelkezések kapcsán kellett kétséget

kizáróan igazolnia közvetlen érdekelttségét. A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a felperes e kötelezettségének - a bíróság felhívása ellenére - nem tett eleget.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor a felperes azon kijelentését, hogy a Kft. magatartása „a közérdek sérelmén túlmenően közvetlenül és nyilvánvalóan versenytársi érdekeit is sérti” elfogadta perindítási jogosultsága, továbbá kereshetőségi joga alapjaként. Egyrészt a közérdek nem féli magánérdek, másrészt nem az érdeksérelem állítása volt a felperes kötelezettsége, hanem ezen kijelentett érdeksérelem igazolása, amit elmulasztott, harmadrészt a Legfelsőbb Bíróság a 2004. évi 1100. számú elvi döntésében már kimondta, hogy a versenytársi minőség a kereshetőségi jogot megalapozó közvetlen jogos érdeknek nem minősíthető.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Pp. 327. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes perindítási, kereshetőségi joga akkor állapítható meg, ha az ügygel összefüggésben a közvetlen és nyilvánvaló érintettsége, érdekelttsége kétségtől fennáll. Mivel a perbeli határozat a felperesre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, kereshetőségi joga azon nem is alapulhat. Az alperes által a Kft. terhére - annak csekély súlyt tulajdonítva és emiatt a bíróság kiszabását mellőzve - megállapított jogsértés tekintetében a felperesnek azt kellett volna igazolnia, hogy milyen közvetlen és nyilvánvaló érdekelttsége fűződik ahhoz, hogy a Kft-vel szemben az alperes bíróságot is kiszabjon.

A felperes mint korábbi bejelentő által kifogásolt „nincs többé szükség...” állítás vonatkozásában megjelenés hiányában nem tartotta indokoltnak az alperes az eljárás folytatását, azt emiatt szüntette meg, de kifejtette, hogy milyen körülmények, feltételek mellett lehet majd jogszerű a Kft. kiadványa - ha megjelenik. A felperesnek e körben is elsődlegesen azt kellett volna igazolnia, hogy milyen közvetlen és nyilvánvaló érintettsége, érdekelttsége fűződik kétségtől ahhoz, hogy az alperes az eljárást folytassa, a Kft-t esetleg marasztalja.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint sem a közérdek, sem a versenytársi minőség, gazdasági érdek - önmagában - a kereshetőségi jogot nem alapozza meg.

A felperes sem a perindítási jogosultságát, sem a kereshetőségi jogát semmivel nem igazolta, csak állította, hogy e jogokkal rendelkezik, de az állítását nem bizonyította. Igazolt

kereshetőségi joga hiányában pedig az alperesi határozat érdemi felülvizsgálatára a bíróságnak nincs lehetősége. Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának /2/ bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján kötelezte felperest a pernyertes alperes együttes első- és másodfokú perkötségének megfizetésére, továbbá a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§-ának /2/ bekezdésében foglaltak alapján a tárgyi illetékfeljegyzése jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére. A felperes a kereseti illetéket a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére lerőta, ezért annak viseléséről rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2005. évi május hó 25. napján